

Nyúlverem

(Regényrészlet)

Egy régi, szögletes autóban a mozdulatok is darabossá, szabályossá válnak. Ahogy nagyapám az elnyűtt bőrkormányt markolja, két keze pontosan egy vonalban, és ahogy nagyanyámmal egyszerre dőlnek bele a kanyarokba. A vén karosszéria és a kipufogógáz elegye, ami épp annyira teszi elviselhetlenné a meleget, mint amennyire lehűti a várakozásokat. És ahogy a piros lámpánál úgy rezgünk a kocsiban, mint a felhúzás kacsá.

A nagynénémnek segítettünk cipekedni. A csanyteleki piacra tartottunk, a csomagtartóban és az ülésen mellettem tucatszám eldobható műanyag tálka, bennük barnás valami. Csíramálé, mondták rá, és ilyen névvel, ilyen kinézettel, gondoltam, csak akkor fogom megkóstolni, ha piros hó esik.¹ A hűvös műanyag dobozok hozzáérttek a combomhoz, kellemes huzat körözött a beltérben, néha nagyanyám egy-egy hajszálát is az arcomba fújta a szellő.

Szerettem kocsikázni. Az utazás már akkor azt a különösen megnyugtató élményt adta, amit csak manapság tudok megfogalmazni: hogy időtől és tértől független vagyok. Talán egyedül akkor tudjuk megélni a halhatatlanságot és az isteni létet, amikor tájakon suhanunk át, és mindenlátókként magunkkal viszünk egy-egy pillanatot a helyiek életéből.

Ami izgalmas kép volt, sorrendbe gyűjtöttem, és gyakoroltam. A golyó a lámpaoszlopon, a gyerekmedence a disznóól mellett, a pólóból gázolás közben kicsurránó mell. A kerítést markoló nő, akit átölel há-

---

¹ Azon a télen egyébként tényleg piros hó esett, mert valamiféle sivatagi homok keveredett a légáramba, ami befestette a pelyheket. Ennek ellenére nem ettem csíramálét.

tulról egy férfi. A pár, akik a fiukat nézik, ahogy felmászik a lépcsőn. Az öregember, aki flakonokat dobál a tábortűzre a kertjében. Ezúttal is kerestem valami történetet, amit hozzára lehetek a lánchoz. Néztem a kocka alakú házakat, amik végtelen megjelenésben helyezkedtek el az út mentén, olyanok voltak, mintha egyetlen nagy legódarabkákból készítették volna őket.

Az út menti telefonfülkénél lassulni kezdett az autó, és mire a keresztelkedésig értünk, megálltunk. Nagyapám nyomta a pedált és forgatta a kulcsot, de megadta magát a motor. Legalábbis ő ezt mondta, és én kis manókat képzeltem az autó tetőterébe, akik fehér zászlót lobogtatnak. Nagyanyám ciccentett egyet és megjegyezte nagyapámnak, ő pedig mondta már ezerszer, hogy új autót kellene venni, de nem hallgatott rá senki. Nekem mondjuk biztosan soha nem mondta, mert ha engem kérdezett volna, utánfutós motorral kellett volna járni, olyannal, amilyenje nagyapámnak volt a régi fotókon.

Nagyanyám a kormány mögé ült, nagyapám hátulról tolta az autót, ingerülten kiáltoztak egymásnak, ki mit csináljon jobban. Egy földúton találtuk magunkat, ami a keresztelkedésről ágazott le. Kihaltak látszott, csak egy magában beszélő nő biciklizett el mellettünk, aki jól megnézett minket magának. Kiszálltunk, és nagyanyám a felnyitott motorháztetőhöz ment nagyapámhoz. Ráhelyezte egyik tenyerét az autó fenekére, de csak abban ért el eredményt, hogy ügyesen szidja nagyapámat.

Találtam egy árnyékot az autó mögött, közel a főúthoz, beálltam. Nagyanyám kipillantott rám, és azt mondta, nehogy elcsatangoljak itt, mert soha nem találhatnak meg, és rossz dolgom lesz ám nélkülük. Egy hangya mászott a lábamon, de annyira sem mertem megmozdulni, hogy lepöcköljem onnan. Aztán megint eltakarta őt a nagy piros bádogtető, és az ijedtségem is felengedett. Lesöpörtem a hangyát, és elindultam az árnyék mentén. Először egy hosszabb vonalon, majd két elágazáson. Olyan volt, mint egy nem számozott ugróiskola. Kavicsot gyűjtöttem, és dobálni kezdtem a szemben levő ház ablakát. Egyszer-kétszer el is találtam. Egy szobor tükröződött benne, egy akkora emberalak, mint én, kezei széttárva, rikító kék alsóban, talpainál művirágok és koszorúk sorakoztak. Megfordultam, hogy megnézzem: zavaróan fehér volt, nem illett egy ilyen sárgásbar-na településre.

Újabb kavicsot vettem fel, de egy néni jelent meg az ablakban, körbefogta fejét a lebegő csipkefüggöny. Odaintegettem neki, de mo-

gorván nézett vissza rám, majd nagyapámékat kezdte el méregetni. Mielőtt szólhattam volna a nagyszüleimnek róla, eltűnt a szoba sötétjében.

Nagyanyám nagyapámat szidta, ő meg az Úristent. Vigyázz a szádra, sziszegte oda hangosan neki, amikor megint a Teremtővel jött nagyapám, és a fölöttem magasló bugyis alak felé intett. Csak a karját láttam, ahogy a rajta lógó hússal meginog és hullámzó árnyéket vet a forró kavicsos talajra. Nagyapám szokásához híven legyintett egyet, és arrébb sétált az autótól. Elővette a bugylibicskáját, és ki-behajtogatta a nyelét. Olyan volt, mintha keresne valami nyesnivalót, de úgy, hogy nem nagyanyám volt szemben vele, semmit nem talált.

Újból dobálni kezdtem az ablakot, csak arra koncentráltam, hogy minél nagyobbakat koppanjanak a kavicsok. Szólok a rendőröknek, vigyenek börtönbe, ha így folytatod, hangzott fel nagyapám baritonja a kocsi mellől. Leengedtem a karomat és elgondolkodtam a dolgok lehetséges kimenetelén. Ha megdobom, és látja nagyapám, jönnek a rendőrök. De ha megdobom és nem látja, valószínűleg nem.

Gyere már, meghadok itt az úton, mondta nagyanyám. Még mindig eltakarta a motorháztető, és szerintem elővette a zsebken-dőjét és a hónalját törölgette vele, ahogy a legnagyobb melegben volt szokása. Nagyapám indulatosan tette zsebre a bicskáját, és visszatért az autó mögé. Újból meglendítettem a karom, és elhajítottam a kavicsot. Csak a falat találtam el, de valaki ismét elhúzta a függönyt, és a kilincserít nyúlt. A néni a párkányra támaszkodott és azt kiáltotta, hogy az Úristen basszon meg a nevetlenségemért. A mutatóujjával az ég felé mutatva hadonászott, mintha épp efelé az úriember felé próbálná lerázni a haragját.

Nagyanyám kilépett az autó mögül, és felém sietett. Szégyenemben lesütöttem a szemem. A lábát láttam, sarka olyan volt, mint a kiszáradt utca, csatos papucsában még így, időskorában is nőies volt. Legszívesebben felvettem volna a klumpáját és abban lépegettem volna, amíg az autót szerelik. Bocsánatot kért a nénitől, elmondta, hogy lerobbant a kocsi, és amint megjavul, már itt sem vagyunk. Jobb is lesz, mert nevetlen a gyerekek, dűnnyögte, és ismét elnyelte őt a homály.

Nagyanyám odaállított maga mellé. A bal oldalán én, jobbán nagyapám, mintha angyal-ördögöt játszottunk volna. Ne is foglalkozzak veled, mondta, gonosz emberekkel nem éri meg leállni vitatkozni. Nagyapám rávágott az egyik kacskaringózó csőre, és betes-

sékelte nagyanyámat a kormány mögé, hogy adjon gyújtást. Az autó prüszkolt, mint egy ló, és ismét lefulladt, és ettől nagyanyám csak még hevesebben kezdte el szidni a férjét. Átsétáltam a néni háza elé, és beleálltam az ágyás mentén futó árokba. Leguggoltam és ujjpisztolyommal az ellenségre céloztam. Nagyapám káromkodott egyet, amint az ujjá két alkatrész közé szorult.

Az árok szélére ültem. Épp szemben volt velem a bugyis. Valami dalt dúdoltam, miközben az ágyás mellett növe rózsabokor leveleit tépkedtem. Ha már nem dobálhattam a mögöttem álló házat, a szoborra céloztam a kavicsokkal. A néni kipisszegett az ablak mögül, azt mondta, sicc, én pedig morcosan sétáltam inkább közelebb a fehér alakhoz. Már egészen alatta álltam, amikor felnéztem rá, de egy szempillantás alatt elvakított a fejét körülölelő napsugár. Mérgemben hevesen dobálni kezdtem, egyszer még bele is rúgtam az egyik betonból készült vázájába.

Megnyikordult mögöttem a kapu, és a néni egyenesen felém futott a seprűjével. Olyan emlékezni rá, mintha lassított filmet néznék, háta hajlott, haját kendő takarja, és megelőzi őt a poros otthon vánszorgó szaga. Visszapillantottam a szoborra, ami, esküszöm, már más irányba, az úttest felé nézett. Nem moccantam, csak figyeltem megint, amint közeledik valami megállíthatatlan, ami hatalmasabb nálam.

A következő kép, hogy ismét ott áll mellettem nagyanyám, és kicsavarja a kezéből a seprűt. Hát ennyi csak a legyőzhetetlen: illúzió. Aztán a támadóm szitkozódva visszaloholt a házába. Úgy bevágta maga mögött a kaput, hogy megremegett az ablaküveg. Horkantásokba fúló nevetés csendült fel. Nagyapám a térdét fogta, pókhasa behorpadt, majd kiduzzadt, szájából a földre csorgott a nyál. Még a tévében sem láttam ilyen kabarét, mondta levegőért kapkodva, és neki kellett támaszkodnia az autónak, nehogy elessen. Egy pillanatra meghökken, elkapta a kezét és rázogatni kezdte, ráfújt párat, majd folytatta a röhögést.

Nagyanyám megindult az irányába, és a kormány mögé ült. Elforgatta a kulcsot, rálépett a pedálra. A kocsi sokáig úgy lihegett, mint nagyapám mellette, majd egyszeriben fekete füst szállt fel a kipufogóból. Nagyanyám mindig mesélte, hogy ha nem sikerül új pápát választani, ilyen füstöt eresztenek fel a Vatikánban. Ezek szerint neki sem sikerült a saját szentjét megtalálnia.

Egy szempillantásnyi idő, és ismét ugyanúgy ültünk az autóban, mint a lefulladás előtt. Nagyapám nagyanyám balján, én a hátuk mö-

gött, akit nem látni, csak elhatározással. A motorháztető a helyén, de még mindig a főút mellett, a kiszáradt utcában álltunk. Nagypám bekapcsolta a rádiót, majd kiszállt és a néni háza elé sétált. Követtük tekintetünkkel, ahogy ő is az árokba áll, lehúzza a gatyáját, feneke az ablak felé és leguggol, nyögdéssel egyet-kettőt. Nagyanyám eltakarta a szememet. Az ujjbegyeit láttam közlről, és azok között a slussz-kulcsot, amin egy apró műanyag szalámi lengett.

Csanytelek felé az út szavak nélkül telt, a rádió duruzsolása színezte a huzat dobolását. Olyanok voltak a nagyszüleim, mint két mágnes, amik taszítják egymást, de minden kanyarba ugyanúgy együtt dőlnek, mintha valamilyen furcsa módon mégis össze lennének tapadva.